

Sygn. akt III Ca 945/16

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędziowie: SO Leszek Dąbek (spr.)

SR (del.) Ewa Buczek – Fidyka

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Gliwicach na rozprawie sprawy

z wniosku T. K. i H. K.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w K. i Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta R.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 1 lutego 2016 r., sygn. akt I Ns 328/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 945/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy T. K. i H. K. żądali ustanowienia na ich nieruchomości położonej w miejscowości B., dla której Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...) - służebności przesyłu, polegającej na utrzymywaniu linii energetycznej, prawie do jej konserwacji i napraw – za jednorazowym wynagrodzeniem w łącznej kwocie 31.360,00 zł - na rzecz uczestniczki postępowania jako właściciela przechodzącej przez działkę wnioskodawców linii elektroenergetycznej należącej do uczestniczki postępowania. W uzasadnieniu twierdzili, że przez ich działkę przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia należąca do (...) S.A. w G.. Uwzględniając koszty oraz brak interesu publicznego w jej likwidacji bądź przesunięcia, zasadne jest unormowanie stanu prawnego poprzez ustanowienie służebności przesyłu. Uczestniczka postępowania nie posiada tytułu prawnego do korzystania z ich nieruchomości, a linie energetyczne przechodzące przez nieruchomość wnioskodawców w znacznym stopniu ogranicza możliwości korzystania z ich działki. Wysokość wynagrodzenia wynika z przemnożenia powierzchni 392 m kw. o skorelowaną wartość metrów kwadratowych działki pod zabudowę.

Uczestniczka postępowania (...) Spółka Akcyjna w K. wносиła o oddalenie wniosku z uwagi na skuteczny tytuł prawny

do właściwego korzystania z posadowionych na nieruchomości wnioskodawców urządzeń linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia wynikający z wydanej w toku sprawy decyzji wywłaszczeniowej, a ponadto zwrotu na swoją rzecz od wnioskodawców kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podnosiła, że przebiegający przez działkę wnioskodawców fragment linii napowietrznej wysokiego napięcia relacji W.- B., W.- P. istnieje od roku 1977 roku i od tego czasu jest nieprzerwanie eksploatowany. Przyjmując dobrą wiarę nabyła służebność w drodze zasiedzenia najpóźniej w 1987 roku (nabycie nastąpiło na rzecz Skarbu Państwa, który prawo przekazał na rzecz przedsiębiorstwa państwowego w toku przekształceń ustrojowych), zaś przy hipotetycznym przyjęciu złej wiary nabycie służebności w drodze zasiedzenia nastąpiło w 2007 roku.

Uczestniczka postępowania Skarb Państwa – Prezydent Miasta R. podniósł, iż twierdzenia wnioskodawców nie zostały poparte żadnymi dowodami.

Nie można mówić o zasiedzeniu służebności przesyłu biegnących po nieruchomości wnioskodawców linii energetycznych. Do okresu zasiedzenia przez Skarb Państwa nie zalicza się władania przez organy państwowe wykonywanego w ramach uprawnień państwa jako podmiotu prawa publicznego. Twierdził, iż w latach 60-tych XX wieku powszechnie stosowany był tryb władczego działania Państwa i właściciel nieruchomości nie miał prawnych możliwości zgłoszenia sprzeciwu wobec tych działań dokonywanych przez jednostki państwowe. Nawet jednak, jeżeli przyjąć, iż nastąpiło zasiedzenie takowej służebności gruntowej odpowiadającej w swojej treści służebności przesyłu, to służebność ta wygasłaby wobec jej niewykonywania przez Skarb Państwa w przepisany okresie 10 lat.

Sąd Rejonowy w Rybniku w postanowieniu z dnia 1 02 2016r. oddalił wniosek oraz orzekł o kosztach postępowania.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia dokonał oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, przywołał regulacje art. 49 § 1 k.c. oraz art. 305 [1] k.c.

i uznał że wnioskodawcy nie wykazali zaistnienia ustawowych przesłanek koniecznych dla ustanowienia za wynagrodzeniem służebności przesyłu. Wskazał,

iż z niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów,

w tym w szczególności decyzji Naczelnika Miasta R. z dnia 18 sierpnia 1974 roku wynika, że uczestniczka postępowania dysponuje do nadal tytułem prawnym

do korzystania z nieruchomości stanowiącej aktualnie własność wnioskodawców

w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu. Decyzja wywłaszczeniowa została wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tekst jednolity: Dz. U. z 1974 roku, Nr 10, poz. 64 z późn. zm., zwana dalej w skrócie „u.z.t.w.n.”) jest tytułem prawnym dla uczestniczki jako przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej

w tej decyzji nieruchomości, która to nieruchomość aktualnie stanowi własność wnioskodawców. Wskazał, że konsekwencją wydania w dniu 18 sierpnia 1974 roku decyzji administracyjnej na podstawie art. 35 u.z.t.w.n., było takie ograniczenie własności nieruchomości - stanowiącej wówczas własności P. S., a aktualnie wnioskodawców - które należy uznać za swojego rodzaju służebność, nazywaną służebnością publiczną lub służebnością przesyłową, która po wydaniu ww. decyzji administracyjnej powstawała z mocy prawa. Inwestor tj. Zakład (...)

w B., po wydaniu opisanej decyzji administracyjnej na podstawie

art. 35 u.z.t.w.n. nie musiał się liczyć z oporem właściciela w razie instalowania urządzeń przesyłowych na jego gruncie i miał ustawowe prawo dostępu

do nieruchomości w celu konserwacji tych urządzeń, co właściciel musiał każdorazowo znosić. Skutkiem ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej na podstawie

art. 35 u.z.t.w.n. było bowiem ograniczenie prawa własności nieruchomości (działki numer (...)) przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez właściciela tejże nieruchomości stanu ukształtowanego przez zainstalowanie urządzeń przesyłowych. Stan taki trwa do chwili obecnej, ponieważ wnioskodawcy nabywając prawo własności działki numer (...) mieli wiedzę zarówno o przechodzącej

nad nią linią wysokiego napięcia, jak i decyzji wywłaszczeniowej. Podsumowując uznał, iż po stronie wnioskodawców nie istnieje i nigdy nie istniało roszczenie przeciwko przedsiębiorcy przesyłowemu o ustanowienie służebności za wynagrodzeniem. Nie utraciło przy tym aktualności stanowisko judykatury, iż decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 u.z.t.w.n. jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyli **wnioskodawcy T. K. i H. K.**, którzy wnosili o jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku w całości oraz zasądzenie

od uczestnika zwrotu kosztów postępowania za obie instancję, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, bądź uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz solidarnie uprawnionych wnioskodawców zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Zarzucali sprzeczność istotnych ustaleń Sąd z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wyrażającą się w dokonaniu oceny dowodów w sposób nie dający się pogodzić z zasadami logicznego rozumowania

i doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie, że przedłożona przez uczestnika decyzja administracyjna wydana w trybie art. 35 u.z.t.w.n. dotyczy działki będącej własnością wnioskodawców, pomimo tego, że załącznik do tej decyzji w postaci wykazu właścicieli działek na których na przebiegać linia energetyczna należąca do uczestnika nie wymienia działki objętej postępowaniem o ustanowienie służebności przesyłu,

a ponadto nie spełnia wymogów pozwalających uznać go za dokument w rozumieniu k.p.c., co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia błędnej konkluzji, iż doszło do wywłaszczenia na rzecz poprzemysłowca uczestnika ad. 1.

Ponadto zarzucili, że naruszono prawo materialne, regulację:

- art. 35 ust. 1 i 2 u.z.t.w.n. poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że decyzja administracyjna wydana na podstawie tych przepisów stworzyła stosunek prawny uprawniający uczestnika ad.1 do dysponowania nieruchomością wnioskodawców również w celu konserwacji urządzeń, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, że sytuacja na nieruchomościach wnioskodawców została już prawnie uregulowana i nie ma potrzeby ustanawiania służebności przesyłu;
- art. 305¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie na skutek przyjęcia, że wydanie decyzji w trybie art. 35 ust. 1 i 2 u.z.t.w.n. tworzy przeszkodę do ustanowienia na działce wnioskodawców służebności przesyłu za wynagrodzeniem.

Uczestniczka postępowania (...) Spółka Akcyjna

w K. wносиła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie solidarnie na jej rzecz od wnioskodawców zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie wnioskodawców.

W toku rozpoznania sprawy przed Sądem Rejonowym wnioskodawcy w drodze zawartej w dniu 22 12 2015r. z M. K. umowy darowizny przenieśli jednak na niego przynależne im prawo własności przedmiotowej nieruchomości (akta księgi wieczystej o numerze (...)).

W następstwie tego uzyskał on przymiot zainteresowanego w wyniku postępowania w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c., co z mocy regulacji art. 510 § 2 zd. 1 k.p.c. rodzi obowiązek Sądu do wezwania go do udziału w sprawie, czego nie uczyniono.

Doprowadziło to w konsekwencji do naruszenia przy rozpoznaniu sprawy wskazanych regulacji prawa procesowego, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy (obdarowany ma prawo poparcia wniosku wnioskodawców oraz podjąć czynności postępowania w celu wykazania jego zasadności, w tym bezzasadności leżącej u podstaw wydania zaskarżonego orzeczenia obrony uczestniczki postępowania).

Sanowanie tej wadliwości w toku postępowania odwoławczego ograniczyłoby jego konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy w dwu instancjach (oceny tej nie zmienia fakt, że w przypadku wezwania jej do udziału w sprawie w instancji odwoławczej przysługiwałby jej środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego, „gdyż nie jest to środek gwarantujący możliwość kontroli sądowej orzeczenia w zwykłym trybie i instancyjnym” por. w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 05 2002r. III CKN 948/00).

Dlatego z tej już tylko przyczyny zaskarżone orzeczenie należało uchylić

i sprawę przekazać Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Reasumując z podanych względów zaskarżone postanowienie jest wadliwe i dlatego orzeczono jak w sentencji w oparciu o regulację art. 386 § 4 k.p.c.

w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę weźmie pod uwagę zawartą powyżej ocenę prawną oraz sanuje wskazane wadliwości postępowania.

W tym celu przeprowadzi z urzędu dowód z aktualnego wypisu księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości, a następnie wezwie do udziału w sprawie

w charakterze uczestnika postępowania jego obecnego właściciela oraz określi mu termin do zajęcia stanowiska w sprawie i zgłoszenia ewentualnych wniosków dowodowych, które następnie rozpoznana a dopuszczone dowody przeprowadzi.

Orzekając ponownie w sprawie weźmie pod uwagę, iż zgodnie z regulacją

art. 305¹ § 2 k.p.c. uprawnienie do żądania ustanowienia przez sąd służebności przesyłu przysługuje właścicielowi nieruchomości i w przypadku nie poparcie przez niego wniosku powinien on zostać oddalony.